

Aan de leden waterschappen

datum	ons kenmerk	contactpersoon
7 oktober 2024	123524/CB	E. Arnts
betreft	uw kenmerk	e-mail
(Her)benoemingsprocedure voorzitters van waterschappen	-	earnts@uvw.nl

Geachte leden,

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) is onlangs gestart met een onderzoek om - samen met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), de Unie van Waterschappen, de Kring Voorzitters van Waterschappen en de Kring van Commissarissen van de Koning (CdK's) - te kijken naar gesignaleerde knelpunten in de (her-)benoemingsprocedure voor dijk- en watergraven (ofwel de voorzitters) van een waterschap en hoe deze knelpunten op te lossen.

De (her)benoeming van een voorzitter van een waterschap is een kroonbenoeming, waarbij zowel het algemeen bestuur van een waterschap, gedeputeerde staten van betrokken provincie(s) als de minister van IenW een formele rol hebben. De (her)benoemingsprocedure voor een voorzitter van een waterschap is vastgelegd in de Waterschapswet en nader uitgewerkt door de minister van IenW in de circulaire Benoeming voorzitters van waterschappen uit 2019 (zie bijlage).

De procedure voor de (her)benoemingen van voorzitters van waterschappen gaat over het algemeen goed. Tegelijk zijn er knelpunten gesignaleerd die aanleiding geven om te kijken of er verbeteringen mogelijk zijn.

Proces tot nu toe

De Unie heeft het gesprek over mogelijke knelpunten geïnitieerd in de Kring Voorzitters van Waterschappen en de Kring Directeuren van Waterschappen. Kern van deze gesprekken was de vraag in hoeverre de positie van de kroonbenoemde voorzitter van een waterschap voldoende geborgd is in de huidige (her-)benoemingsprocedure en wat de rol van het waterschap zelf en de rol van de andere partijen daarin is en zou kunnen of moeten zijn.

Onderzoek herziening (her)benoemingsprocedure voorzitters waterschappen

Afgelopen juni heeft de minister van IenW gesproken met de Unie, de Kring Voorzitters van Waterschappen en de Kring van CdK's. In dit gesprek zijn goede en ook minder goede ervaringen met de benoemingsprocedure gedeeld. Als minder goede ervaringen werden genoemd de soms lange doorlooptijden van de procedure, de soms onheldere rol van particuliere werving- en selectiebureaus, de soms gebrekkige communicatie tussen betrokken partijen en de beperkte ervaring van waterschappen bij (her)benoemingen.

Tijdens dit overleg heeft de minister van I&W, met instemming van de overige aanwezigen, geconstateerd dat:

- De minister van IenW systeemverantwoordelijk is voor het integraal waterbeheer, voor de waterschappen en voor de Waterschapswet.
- De benoemingsprocedure de verantwoordelijkheid is van de minister van IenW.
- Eventuele aanpassingen aan de benoemingsprocedure moeten passen binnen het huidige wettelijke kader.

Om een goed oordeel te kunnen vellen, heeft de minister van IenW aangegeven daarbij behoefte te hebben aan het volgende inzicht:

- De (her)benoemingsprocedure van voorzitters: zowel gesignaleerde knelpunten als positieve voorbeelden uit de gegroeide praktijk.
- Integriteitsvraagstukken: hulplijnen/klankborden voor de voorzitter van een waterschap in geval van complexe situaties.
- Hoe wordt bovenstaande vastgelegd en breed gecommuniceerd?
- Op de langere termijn: welke verdere veranderingen zijn verder wenselijk maar hebben een wetswijziging nodig?

Ten aanzien van het vervolg(-onderzoek) heeft de minister van IenW de volgende randvoorwaarden meegegeven:

- De CdK een steviger en meer expliciete rol gaat spelen in de (her)benoemingsprocedure van voorzitters van waterschappen. Dit zal worden uitgewerkt in een kader of handreiking, passend binnen de huidige wet- en regelgeving.
- Het onderzoek moet binnen afzienbare tijd leiden tot duidelijkheid (eind 2024/begin 2025).
- Voor de voorbeelden uit de praktijk wordt maximaal drie jaar teruggekeken.
- Het vervolg op het onderzoek - ofwel het voorstel hoe de minister wil omgaan met de resultaten van het onderzoek - moet worden besproken door de verschillende groepen betrokkenen.

Uitvoering van het onderzoek

Het onderzoek wordt uitgevoerd onder leiding van het ministerie van IenW vanuit de verantwoordelijkheid van dit ministerie voor de waterschappen, de Waterschapswet en daarmee ook voor de (her)benoemingsprocedure voor voorzitters van waterschappen. Het ministerie van BZK, de Unie en de Kring van CdK's zullen betrokken zijn bij dit onderzoek en nemen ambtelijk deel aan een stuurgroep en een werkgroep.

Afgesproken is dat in dit onderzoek de knelpunten in de (her-)benoemingsprocedure van voorzitters van waterschappen gezamenlijk ambtelijk worden geïnventariseerd en dat wordt gekeken naar mogelijke oplossingsrichtingen. Gekeken wordt daarbij naar wat er goed gaat en wat er beter kan bij de waterschappen zelf, wat bij de provincies en wat bij het ministerie van IenW.

Hoe kan bijvoorbeeld de communicatie tussen betrokken partijen worden verbeterd? Hoe kan de benoemingsprocedure op een praktische manier worden uitgewerkt, zodat er meer helderheid is bij benoeming, herbenoeming en waarneming van voorzitters van waterschappen, en welke stappen moeten worden ondernomen bij mogelijke (integriteits)problemen? En welke rol zou de CdK daarbij kunnen spelen? Ook wordt gekeken naar de (her)benoemingsprocedure van burgemeesters, en wat we daarvan kunnen leren voor de waterschappen.

Doel is om helder te krijgen welke stappen bij een (her)benoeming van een voorzitter van een waterschap moeten worden doorlopen en hoe de rol van iedere partij in deze (her)benoemingsprocedure zo goed mogelijk tot zijn recht komt. Uitkomst zal zijn dat de positie van de kroonbenoemde voorzitter van een waterschap voldoende geborgd is in de (her)benoemingsprocedure.

Het onderzoek zal naar verwachting eind 2024 worden aangeboden aan de minister van I&W en BZK, de Unie, de Kring Voorzitters van Waterschappen en de Kring van CdK's. Dit onderzoek – met een concreet kader of handreiking voor een aanpassing van de circulaire - zal dan door de betrokken groepen worden besproken. De minister van IenW zal naar aanleiding daarvan naar verwachting de circulaire Benoeming voorzitters waterschappen 2019 zo snel mogelijk actualiseren. Daarnaast kan het onderzoek leiden tot een advies tot aanpassing van de wet- en regelgeving, wat uiteraard meer tijd vergt.

Tot slot

De Unie van Waterschappen zal u verder op de hoogte van dit traject via de reguliere kanalen. Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Voor vragen kunt u contact opnemen met Eric Arnts (earnst@uvw.nl).

Hoogachtend,

Meindert Smallenbroek
Algemeen directeur